

Lektionsplanering

Årskurs:

Gymnasiet

Ämne eller Kurs:

Historia 1a1

Tema:

Historiska kartor: Geografiska förändringar

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Den europeiska epokindelningen utifrån ett kronologiskt perspektiv. Historiskt källmaterial som speglar människors roll i politiska konflikter och kulturella förändringar.

Betygskriterium (E)

Eleven redogör översiktligt för hur och varför geografiska processer har skapat och förändrat natur- och kulturlandskapet över tid och rum.

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till historiska kartor (10 min)

- Diskutera vad en historisk karta är och dess betydelse.
- Visa exempel på olika typer av historiska kartor.
- Förklara skillnaden mellan moderna och historiska kartor.
- Diskutera hur kartor reflekterar samtidens värderingar och perspektiv.

2. Geografiska förändringar i Sverige (15 min)

- Genomgå viktiga geografiska förändringar i Sveriges historia.
- Använd kartor som exempel för att illustrera dessa förändringar.
- Diskutera hur dessa förändringar har påverkat befolkning och kultur.
- Föra en klassdiskussion kring aktuella geografiska frågor.

3. Källkritik av historiska kartor (15 min)

- Förklara viktigheten av källkritik i samband med historiska kartor.
- Ge exempel på hur man kan granska källor kritiskt.
- Diskutera hur historiska kartor kan vara subjektiva.
- Introducera digitala verktyg för att analysera och jämföra kartor.

4. Gruppdiskussion och återkoppling (10 min)

- Dela upp klassen i grupper för att diskutera avsnittets frågor.
- Be varje grupp sammanfatta sina tankar om vad de lärde sig.
- Ge återkoppling och diskutera svaren som en klass.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **1000-tals strategiska förändringar.** Identifiera viktiga förändringar som skett i Sveriges natur- och kulturlandskap genom historien. Diskutera hur dessa förändringar har format nuvarande geografiska förhållanden.
- **Källmaterial.** Lär dig att bedöma vilken information historiska kartor kan ge och hur de speglar samhällssynen vid sin tillkomst.
- **Geografiska teorier.** Förstå och tillämpa olika geografiska teorier på historiska kartor och deras innehåll.
- **Visuell analys.** Utveckla kompetensen i att analysera och visualisera historiska kartor.
- **Etiska aspekter.** Diskutera de etiska frågor som kan uppkomma i tolkningen av historiska kartor.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Epok	Ett tidsavsnitt som kännetecknas av vissa historiska händelser eller förändringar.	Från grekiska "epokhē", som betyder "stopp" eller "period".
Källkritik	Insikten att alltid granska och värdera källor för att avgöra deras trovärdighet.	Från "källa", som på svenska syftar på ursprung, och "kritik", från grekiska "kritikos", vilket betyder bedömande.
Kulturgeografi	Studiet av mänskliga samhällen och deras relationer till den geografiska miljön.	Ordet "kultur" kommer från latin "cultura", vilket syftar på odling och utveckling.

Diskussionsfrågor

- A. Hur har geografiska förändringar i Sveriges historia påverkat kultur och samhälle idag? Ge konkreta exempel.

- B. Vilka etiska överväganden bör beaktas när man tolkar historiska kartor?
- C. Hur kan historiska kartor förändras över tid och vilka faktorer påverkar detta?

Aktivitet

Eleverna ska i grupper välja en geografisk förändring under en specifik tidsperiod och skapa en historisk karta som visar denna förändring. De får presentera sina kartor i klassen och förklara processen bakom skapandet. Under arbetet uppmuntras de att diskutera de källor de använder och källkritikens betydelse.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är en historisk karta?	En karta som visar geografi, politik eller kultur under en specifik tidsperiod.
Hur kan källkritik tillämpas på kartor?	Genom att granska kartans ursprung, syfte och kontext.
Vilka faktorer kan påverka geografiska förändringar?	Klimat, migration, krig och teknisk utveckling.
Ge ett exempel på en geografisk förändring i Sverige.	Stadsutvecklingen i Stockholm under 1900-talet.
Hur används kartor idag jämfört med historiska kartor?	Moderna kartor används ofta för navigation, medan historiska kartor visar förändringar över tid.
Vad kan vi lära oss av att studera historiska kartor?	Vi kan förstå hur samhället har utvecklats och påverkat vår nuvarande kultur.
Diskutera hur kartor kan påverka vår uppfattning av historia.	Kartor kan ge perspektiv och påverka hur historiska händelser tolkas.
Hur kan digitala verktyg förbättra vår förståelse av historiska kartor?	Genom att visualisera data och möjliggöra jämförelser mellan olika tidsperioder.

Hemuppgift

Eleverna ges i uppgift att skriva en kort essä (1-2 sidor, A4) där de diskuterar en specifik geografisk förändring och dess konsekvenser för samhället. I essän ska de även inkludera en analys av en historisk karta som relaterar till den förändringen.

Citat

"Vi lär oss från det förflutna; vi lever i nutiden; och vi formar vår framtid." – Okänd. Detta citat belyser vikten av att förstå vår historia för att kunna skapa en bättre framtid, och är särskilt relevant i studiet av historiska kartor.

Uppföljning

Uppge ett av nyckelorden så utför jag det

- □ Word – Skapar ett dokument.
- □ PPT – Skapar en PPT.
- ➡ Nästa – Tar fram ytterligare en lektion.
- □ Hemuppgift – Utvecklar en hemuppgift för lektionen.

Tags: [Lektion](#)